

**การเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา
ของสามเณรวัดเจดีย์หลวง***
**Buddhist Ethics Enhancement According to the Threefold
Training of the Novices of Wat Chedi Luang**

พระมหาปุณณสมบัติ ปากาโร (บุญเรือง)
Phramaha Punsombat Pabhakaro (Bunrueang)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand
E-mail: lannakubapoon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อทราบวิธีการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา 3) เสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล แบบสัมภาษณ์เชิงลึกรายกลุ่ม แบบสังเกตสภาพแวดล้อม แบบสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมและแบบศึกษาประวัติชีวิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง โดยใช้กรอบแห่งไตรสิกขาเป็นเครื่องมือควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมสามเณรได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ของวัด 3 ด้าน คือ ความประพฤติดี (ศีล) กิจวัตรดี (สมาธิ) และความรับผิดชอบดี (ปัญญา)

2. วิธีการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณร วัดเจดีย์หลวงมีวิธีการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมด้วยการนำแนวคิดเรื่องไตรสิกขา มาแปรเปลี่ยนรูปในเชิงกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การนั่งหมั่นเรียบร้อย การสนทนากับพระอาจารย์ผู้ใหญ่ประณมมือทุกครั้ง (ศีล) การไหว้พระสวดมนต์เข้า/เย็น (สมาธิ) การกวาดลานวัด สักตาททำความสะอาดเสนาสนะ หรือการทำตามวาระตามแผนที่ได้รับมอบหมายให้เรียบร้อย (ปัญญา) เป็นต้น เป็นการส่งเสริมหลักไตรสิกขาผ่านกิจกรรมและกิจกรรมเหล่านี้

*ได้รับบทความ: 1 กรกฎาคม 2564; แก้ไขบทความ: 27 กันยายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 28 กันยายน 2564

Received: July 1, 2021; Revised: September 27, 2021; Accepted: September 28, 2021

จะเติมเต็มการเรียนรู้ในมิติไตรสิกขา

3. ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หลักไตรสิกขาทำให้มีทิศทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ถ้าได้รับการปลูกฝังอย่างจริงจังจากหลายๆ ฝ่าย

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง; พุทธจริยธรรม; หลักไตรสิกขา; วัดเจดีย์หลวง

Abstract

This research of objective to: 1) to study the Buddhist ethics enhancement according to the Threefold training for the novices of Wat Chedi Luang, Muang District, Chiang Mai Province, 2) to understand how to strengthen Buddhist ethics using the threefold training, 3) to Suggest guidelines for improving Buddhist ethics in accordance with the Threefold training. It is a qualitative research. In which areas of research are Wat Chedi Luang. The research tools for the compilation were individual in-depth interviews. In-depth interviews for each group Environment observation model Non-participatory observational model and the life history study from key informants.

The research result finds that:

1. To Strengthening Buddhist ethics for Wat Chedi Luang's novices by using the Threefold training as a tool to develop novice's behavior very well, as a result, three aspects emerge: good behavior (precepts), good daily routine (concentration), and good responsibility (wisdom).

2. Methods for Enhancing Buddhist ethics based on Threefold training of Chedi Luang's novices has the way of improving Buddhist ethics by implementing to transform in many activities, such as neatly dressed, to show respect with the elder monks (precepts), praying in the morning/evening (meditation), sweeping Week's residence, cleaning execution of agendas assigned by various departments (concentration) and so on. All activities are based on the Threefold training.

3. To Suggestions for a better way of life the Threefold training directs the proper way of life. If many parties work together to cultivate it, it has a good chance of succeeding.

Keywords: Strengthening; Buddhism ethics; Threefold training; novice of Wat Chedi Luang

1. บทนำ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งสังคมไทย ต้องอาศัยการพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติตามแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ได้เสนอแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 มีกรอบวิสัยทัศน์ในการความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง ทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา พัฒนาคนทุกวัยให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ รักษา พันฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนปัญหาขาดความเข้มแข็งของชุมชน มั่งคั่ง มั่นคง แต่ไม่ยั่งยืน หมายถึง ชุมชนยังไม่สามารถในการจัดการปัญหาของตนเองได้ในระดับหนึ่ง ไม่มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่าดั้งเดิม ศาสนา และเศรษฐกิจ ชุมชนที่พึ่งพาเอื้อเฟื้อกัน และกัน โดยแต่ละชุมชนมีศักยภาพของตนเองแต่ไม่ได้นำมาใช้

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนคือ อบายมุข ขาดความสามัคคี ไม่รู้จักพอเพียง การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นการดึงชุมชนให้เห็นรากเหง้าของตนเอง เรียนรู้ที่จะเป็นไทย หันมาสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง สร้างความรักในชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสังคม มีความเป็นชุมชนอิสระหรือองค์กรแบบพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความหลากหลาย ปราศจากการครอบงำจากองค์กรรัฐและหน่วยงานต่างๆ ชุมชนก็จะเกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาพัฒนา เพื่อให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ในที่สุด การพัฒนาดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการศึกษาทำให้เด็กและเยาวชนชาวไทยได้มีโอกาสมากขึ้นในการศึกษา

ช่องทางหนึ่งที่เป็นโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กชายชาวไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ คือ การบวชเป็นสามเณร โดยวัดในพระพุทธศาสนา ได้ให้โอกาสเด็กชาวไทยภูเขาสามารถบวชเป็นสามเณรเพื่อได้รับการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมทำให้ผู้ปกครองได้ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในวัดมากขึ้น คนเหล่านี้เมื่อเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาแล้วต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ มีความแตกต่างจากครอบครัวและสังคมเดิมที่มีพ่อแม่และญาติพี่น้องคอยดูแลและให้การช่วยเหลือเมื่อประสบกับปัญหาต่างๆ

การเข้ามาอยู่ร่วมกันในวัด สามเณรเผ่าต่างๆ เหล่านี้ มีความแตกต่างกันในด้าน ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม การอบรมบ่มเพาะนิสัยจากครอบครัวที่ต่างกัน การจะดำรงชีวิตได้อย่าง

ปกติสุขในสภาพแวดล้อมใหม่ได้นั้น ต้องมีการปรับตัว และเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยเฉพาะสังคมที่ยึดโยงอยู่กับพระพุทธศาสนา ดังนั้น การความแตกต่างที่หลากหลายวัดเจดีย์หลวง จึงใช้กรอบในการสร้างความเข้มแข็งในการปรับตัว และผิ่ดัดสามเณรที่เข้ามาอยู่อาศัยในวัดแห่งนี้ ให้มีพฤติกรรมที่ต้องประสงค์ 3 ด้านคือ ความประพฤติดี กิจวัตรดี และความรับผิดชอบดี

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2555) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้างให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาตามหลักพุทธศาสนาคือ ไตรสิกขา 3 ประการ กล่าวคือ ศึกษาเรื่องศีล เพื่อเอามาใช้ควบคุมกายและวาจาให้มีความสะอาดบริสุทธิ์ คือ ไม่พูด ไม่ทำ ให้กระทบตนเองคนอื่นให้เดือดร้อน ศึกษาเรื่องสมาธิเพื่อเอามาใช้ควบคุมจิตไม่ให้คิด ฟุ้งซ่านในทางอกุศล ศึกษาเรื่องปัญญาเพื่อให้รู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันชีวิต รู้เท่าทันคน เท่าทันความเป็นจริง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาและส่งเสริมการศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีรูปแบบการเสริมสร้างอย่างไร เสริมสร้างแล้วมีผลอย่างไรต่อสามเณรและพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง เพราะวัดเจดีย์หลวงมีสามเณรจำนวนมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่และหลากหลายชาติพันธุ์เข้ามาอยู่ร่วมกัน เมื่อได้ผลการวิจัยตามกระบวนการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลัก

ไตรสิกขาแล้ว ก็จะเป็นภาพสะท้อนให้สำนักเรียนหรือวัดอื่นๆ นำไปเป็นตัวอย่างรูปแบบการฝึกหัดสามเณรหรือเด็กวัดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทราบวิธีการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เกี่ยวกับการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่และความรู้ในหลักธรรมของพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ และวัฒนธรรมศาสตร์ เพื่อนำเสนอการพรรณนาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลเป้าหมายอันมีกระบวนการเพื่อการวิจัยคือ 1) การเลือกพื้นที่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Key Informants) 2) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย 5) เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม 6) การตรวจสอบความถูกต้องของ

ข้อมูล 7) การวิเคราะห์ข้อมูล และขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร ผู้วิจัยได้ศึกษาในทุกมิติของวิถีการการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเลือกเฉพาะเจาะจงสามเณรที่มีความรู้และทัศนคติการใช้พุทธจริยธรรมในการดำเนินชีวิต มีจำนวนเวลาที่อาศัยอยู่ภายในวัดเจดีย์หลวงไม่น้อยกว่า 3-15 ปี จำนวน 20 รูป โดยแบ่งเป็นการสนทนากลุ่มจำนวน 10 รูป และสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 10 รูป

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคุณค่าและประโยชน์ของหลักไตรสิกขา ทำให้เห็นว่าการรักษาศีลเป็นเครื่องควบคุมและสร้างพฤติกรรมใหม่ของสามเณรได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นหลักยึดและเป็นเครื่องบ่งชี้สัญลักษณ์ความเป็นนักบวชพฤติกรรมของสามเณรดีเยี่ยมเป็นส่วนส่งเสริมพระพุทธศาสนาทำให้มั่นคง และเป็นเหตุไม่เดือดเนื้อร้อนใจในสมณภาวะ การฝึกสมาธิช่วยส่งเสริมให้มีวุฒิภาวะทางจิตที่เข้มแข็ง มีสมาธิในการศึกษามีสติในการใช้ชีวิต ย่อมส่งผลดีต่อสามเณรก็จะเจริญในพระพุทธศาสนา (ธรรมวินัย) และมีแบบอย่างแนวทางในการดำเนินชีวิต

ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของวัดเจดีย์หลวงนั้น

วัดจะมีรูปแบบการดูแลกันเรียกว่า “คณะกรรมการสามเณร” ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน และคณะกรรมการบริหารสามเณรทั้งหมด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าอาวาส เพื่อร่วมกันคิดและการทำกิจกรรม ซึ่งเกิดจากการคิด การสะท้อนปัญหาจากการสังเกตหรือพูดคุยกันจากคณะกรรมการสามเณรและนำไปสู่การประชุมเพื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบ 3 ด้านดังนี้

1.1 ความประพฤตินี้ หมายถึง สามเณรมีความประพฤติเรียบร้อยเป็นที่น่าเลื่อมใส ห่มผ้าให้เรียบร้อย สะอาดเป็นปริณิพทล มีพฤติกรรมดีงาม สอดคล้องกับพระวินัย เสนียวัตร และอภิสมาจาร กล่าวคือ นุ่งสบง ห่มจีวรเรียบร้อย ถอดรองเท้าเป็นระเบียบ นั่งในพระอุโบสถตามแถวที่ได้กำหนดไว้ ไม่พูดคุยเล่นกันในเวลาทำกิจกรรม มีความอดทนในการทำกิจวัตร บิณฑบาตหรือปรากฏตัวในที่สาธารณะอยู่ในอาการสำรวม สวดมนต์เสียงดังและสวดทำนองอักขระภาษามคธ สำเนียงแบบธรรมยุติกนิกายได้ เป็นต้น

1.2 กิจวัตรดี หมายถึง มีการไหว้พระสวดมนต์เช้า/เย็นเป็นประจำตลอดทั้งปี มีการสมาทานรักษาศีล 10 ในทุกวัน 15 คำทบทวนสามเณรสิกขา รับโอวาทจากพระอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส รวมทั้งเรียนนักธรรมบาลี ตลอดปีการศึกษา นับว่าเป็นการฝึกสมาธิโดยตรง

1.3 รับผิดชอบดี หมายถึง วัดเจดีย์หลวงมีกิจกรรมที่หลากหลาย อันเป็นการส่งเสริมความประพฤติ (ศีล) และกิจวัตร (สมาธิ) ที่หลากหลาย เช่น การทำกิจกรรมภายในโบสถ์วิหาร การนุ่งห่ม

ผ้าเวลาเข้าบ้านไปบิณฑบาต การทำวัตรเช้าเย็น การรับฟังโอวาทจากพระอาจารย์ การทำความ สะอาดเสนาสนะที่อยู่อาศัย การดูแลห้องที่พัก หรือแม้กระทั่งมีการเรียนหลักสูตรภาคบังคับของ คณะสงฆ์คือนักธรรมและบาลีตามเกณฑ์มาตรฐาน ในแต่ละชั้น ทั้งหมดเป็นการพัฒนาเรื่องความรับ ผิดชอบนี้ ซึ่งเป็นการวัดประเมินว่า สามเณรจะมี ความตั้งใจ มีสติปัญญาเห็นคุณค่าในการศึกษาและ ทำได้มีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนพัฒนาปัญญา

2. ผลการสร้างวิธีการเสริมพุทธจริยธรรม ตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง พบว่า คุณค่าและประโยชน์ของหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มีคุณค่าและมีประโยชน์ แก่สามเณรอย่างยิ่ง ศีลเป็นประหนึ่งเหมือนเครื่อง ตัดไฟกล่าวคือเป็นเครื่องเตือนสติก่อนที่ปัญหา จะเกิด ทำให้จิตสงบและกายสงบมีพฤติกรรม ที่เรียบร้อย ช่วยขัดเกลาพฤติกรรมที่หยาบ ทำให้ รู้คุณค่าของพระรัตนตรัย ทำให้สามเณรงามสมเป็น สมณะ มีพฤติกรรมดีไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ทั้งตนเองและคนอื่น มีระเบียบวินัยมากขึ้น สมาธิ ช่วยให้มีสติในการทำงาน ทำให้มีสติแข็งแรง จิตใจ ไม่กวัดแกว่งสงบนิ่งได้ในเหตุการณ์ที่ร้อนและมี ปัญหา ช่วงระงับความฟุ้งซ่าน ทำให้เป็นคนใจเย็น สามารถควบคุมและรู้ทันความคิดได้ สงบเย็นรู้เห็น ทันทารมณ์ที่เข้ามากระทบ ปัญญา ทำให้รู้เท่าทัน เหตุการณ์ บุคคล ปัญหาที่อยู่รอบข้างได้ชัด สามารถ แยกแยะผิดถูก ชั่วดี มองโลกในแง่ดีและคิดบวก มากขึ้น ได้รู้ในสิ่งที่ควรรู้ ได้ฟังธรรม เป็นต้น อารมณ์เย็นใช้ปัญญาในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้ เกิดศรัทธาที่ถูกต้อง พินิจพิจารณาปัญหาได้ชัดเจน

และละเอียดมากขึ้น รู้จักประยุกต์หลักธรรมไปใช้ ในชีวิตได้ดี

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างพุทธจริยธรรม ตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง ดังนี้

2.1 เป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณร กล่าวคือ เมื่อดำรงตนอยู่ในศีลก็จะทำผิดพลาด น้อยลง เป็นการได้เรียนหลักไตรสิกขา ก่อเกิดความ เมตตา ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง เกิดสัมมาทิฐิ

2.2 พุทธจริยธรรมมีส่วนช่วยให้เป็น พระภิกษุสามเณรที่ดีขึ้น เกิดจากเหตุปัจจัยการ สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มีบุคลากรที่มีความรู้ความ สามารถมาช่วยอบรมสั่งสอน มาเป็นตัวอย่างพา ดำเนินในกิจวัตร พาฝึกอบรมสมาธิ อบรมปัญญา ทำให้รู้แจ้งในธรรมะ ถ้าลาสิกขาบทก็จะทำให้เกิด ปัญญามีแนวทางในการดำเนินชีวิต สามารถแก้ ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2.3 เมื่อลาสิกขาบทก็จะมีคุณธรรม ที่ทำให้ทำงานรอบคอบ ปรับตัวและมีแนวทางการ ดำเนินชีวิตด้วยความยืดหยุ่น รู้จักหลักปฏิบัติ ในคำสอนทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้สังคมและผู้อื่น

2.4 เป็นการเสริมสร้างพุทธจริยธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่าดั้งเดิม ตามหลักศาสนา เศรษฐกิจ เป็นต้น

3. ผลสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการ เสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของ สามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลัก ไตรสิกขา มีลักษณะเป็นโครงสร้างแบบขั้นบันได ตามลำดับ 3 ชั้น กล่าวคือ ชั้นที่ 1 ศีลมีหน้าที่ใน

การควบคุมและเสริมสร้างความประพฤติกของสามเณรเป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสามเณรเป็นสาวกชั้นในเยี่ยงพระภิกษุในพระพุทธศาสนา และการรักษาศีลของสามเณรเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตที่ต้องควบคุมความประพฤติและฝึกฝนให้เกิดความเรียบร้อยได้มากขึ้น ขั้นที่ 2 สมาธิ เมื่อรักษาศีลได้สมบูรณ์ ก็เกิดสมาธิอย่างอ่อนแต่มีพลังเนื่องจากศีลคือความปกติ จิตใจที่ไม่ถูกรบกวน ย่อมไม่เดือดร้อน ไม่ทุกข์ ไม่วิตกกังวลกับความผิดที่ไม่ได้กระทำผิดศีลตามวัตถุประสงค์ของศีลแล้ว จิตใจปกติย่อมทำให้เกิดสมาธิไม่ฟุ้งซ่านสามารถนำสภาพจิตที่ปกตินั้นมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียนหรือในการฝึกสมาธิในเชิงกรรมฐานในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นที่ 3 คือ ปัญญา โดยเฉพาะ 2 ข้อ (สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา: ปัญญาจากการฟัง และปัญญาจากการคิด) เป็นผลจากได้รับข้อมูล พิจารณาและวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลอย่างถูกต้อง) ยังต้องอาศัยสมาธิที่มั่นคงในการย่อยข้อมูลนั้นให้เที่ยงตรงและก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และมีคุณค่าทางวิชาการ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป จึงนำมาอภิปรายผลโดยใช้หลักตรรกวิทยาในการให้เหตุผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวงวร พบว่า วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ได้ส่งเสริม

สร้างความเข้มแข็งทางพุทธจริยธรรมโดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นฐาน ด้วยการแปรรูปผ่าน “3 ดี” คือ ความประพฤติดี (ศีล) กิจวัตรดี (สมาธิ) และความรับผิดชอบต่อ (ปัญญา) กิจกรรมได้กระตุ้นให้สามเณรเข้าใจความหมายของ “ศีล” ผ่านเกณฑ์วัดความประพฤติดีด้วยกิจกรรมต่างๆ

1.1 ความพฤติกรรมดี เช่น การสวมรองเท้า การถอดรองเท้า การนุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยที่ยึดโยงอยู่กับพระวินัยในเสขียวัตร การตื่นนอน การฉนในหอฉน ความเป็นระเบียบในการฉน เป็นต้น วัดเจดีย์หลวง ได้วางกรอบเรื่องพฤติกรรมดีไว้หลายประเด็นเชิงประจักษ์ เช่น การนั่งภายในโบสถ์และวิหาร ไม่พูดคุยกกัน การนั่งเป็นแถวตามลำดับพระราหรือกลุ่มที่จัดไว้ ก่อนเข้าไปภายในพระอุโบสถต้องนุ่งห่มเรียบร้อย ถอดรองเท้าให้เป็นระเบียบบนชั้นวาง นั่งตามแถวที่ได้กำหนดไว้ตามลำดับอาวุโสและกลุ่มตลอดทั้งปี การรู้ตำแหน่งที่นั่งของตน การนุ่งห่มให้เรียบร้อย การทาวัตรเข้าเย็นมีการเช็คชื่อโดยเรียกเป็นฉายาภาษาบาลีสามเณรวัดเจดีย์หลวงต้องท่องหลักสูตรสวดมนต์เพื่อให้ได้ฉายาอันเป็นธรรมเนียมคณะธรรมยุต เป็นต้น การทำความสะอาด ที่อยู่อาศัย สถานที่ลานเจดีย์ และที่พักครูบาอาจารย์ เป็นต้น ข้อวัตรทั้งหมดอันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใส ทั้งหมดล้วนเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เชื่อมโยงกับศีลหรือวินัยทั้งสิ้น และแน่นอนว่าทั้งหมดเป็นเครื่องมือในการพฤติกรรมเพราะเหตุ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 เป็นหน้าที่และเป็นสัญลักษณ์ของนักสมณะ การไม่รักษาศีลก็ไม่ต่างอะไรจากฆราวาสทั่วไป ประการที่ 2 เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมตน

กล่าวคือศีลคือโครงสร้างขั้นต้นในการขัดเกลาพฤติกรรมหยาบทางกาย เช่น ปรามคนชอบเบียดเบียน ชอบฆ่าสัตว์ คนชอบมกได้ คนชอบใจง่าย คนชอบพูดโกหก เป็นต้น คนรักษาศีลย่อมอยู่เป็นสุข ไม่เดือดร้อนใจ ประการที่ 3 เป็นการส่งเสริมและรักษาพระพุทธศาสนาโดยตรง เพราะพระพุทธศาสนาอยู่ได้ด้วยศรัทธา การรักษาศีล การมีจริยวัตรที่น่าเลื่อมใสของนักบวชย่อมทำให้พุทธศาสนามั่นคง

กัจจัตติ เป็นการเสริมสร้างสมาธิโดยตรง เช่น การเก็บปัดกวาดที่พักอาศัย เสนาสนะกุฏิ การดูแลตนเองและเพื่อนสามเณร ช่วยเหลือกัน และกันโดยมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อดูแลกันอย่างต่อเนื่อง ในส่วนการทำกิจกรรมการดูแลเสนาสนะนั้น สามเณรที่มีอายุพรรษามากในฐานะรุ่นพี่ก็จะกระตุ้นดูแลสามเณรเล็กในการทำข้อวัตร ทำความสะอาดให้มีสมาธิจดจ่อในการทำกิจกรรม หรือป็นไปในที่สูงเช่นทำความสะอาด เก็บวัชพืชบนเจดีย์ ต้องระมัดระวังเป็นต้น นอกจากนี้ในการทำสมาธิอย่างเป็นรูปแบบคือการฝึกสติในชีวิตประจำวัน วัดเจดีย์หลวงมีการทำวัตรเช้าเย็นประจำตลอดปี สามเณรจะถูกฝึกให้กราบเป็นจังหวะอย่างมีสติ ให้สวดมนต์ทำวัตรทำนองมคธไม่ช้าไม่เร็วและให้กำหนด ง่ายๆ คือ ปากสวด หูได้ยิน กระทบถึงใจ มีสติในทุกคำสวด นอกจากนี้หลังจากสวดมนต์แล้ว จะมีการนั่งสมาธิ กำหนดจิตด้วยอาณานาปานสติ กรรมฐาน ดูลมหายใจเข้าออกตามแบบอย่าง บูรพาจารย์อย่างน้อยเป็นเวลา 10 นาที ผลจากการวิจัยพบว่า การที่วัดเจดีย์หลวงเน้นให้สามเณรทำสมาธิในเวลาเช้าเย็นหลังเวลาทำวัตรและสวดมนต์

ทุกครั้ง และก่อนทำการเรียนสอนหลักสูตรนักธรรม-บาลี อย่างนี้ทำให้สามเณรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและมีสมาธิยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ความรับผิดชอบ หมายถึง การไม่ทิ้งงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการตระหนักรู้และความรับผิดชอบ เป็นการรวมเอาจุดบกพร่อง และปัญหาจากพฤติกรรมและกิจวัตรที่ไม่ดีมาแก้ไข และเป็นการแก้ไขแบบสาวหาเหตุ ปัญหาคืออะไร จะแก้ไขอย่างไร มีอะไรเป็นเหตุปัจจัยบ้าง เป็นต้น เช่น เสนาสนะไม่สะอาด เพราะไม่ได้รับการดูแล ใครเป็นคนรับผิดชอบแล้วทำไมไม่ทำ ปัญหาอยู่ตรงไหน อย่างนี้เป็นต้น การกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบอย่างเป็นวงจรของ 3 ดี คือ ความประพฤติดี (ศีล) และกัจจัตติ (สมาธิ) ก็จะนำไปสู่ความรับผิดชอบ (ปัญญา) ในการแก้ปัญหาย่างถูกต้อง จิตใจในการทำกิจกรรมทุกชนิดก็จะละเอียดอ่อน และมีคุณภาพ

2. ผลการวิเคราะห์วิธีการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของสามเณรวัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คุณค่าและประโยชน์ของหลักไตรสิกขาสำหรับสามเณร ผลการวิจัยพบว่า หลักไตรสิกขา มีคุณค่าและมีประโยชน์แก่สามเณรอย่างยิ่ง ทำให้เจริญเติบโตทางสติปัญญา ทำให้จิตสบายและกายสงบขึ้น มีพฤติกรรมที่เรียบร้อย องค์กรเหล่านี้ช่วยขัดเกลาในเรื่องต่างๆ ทำให้รู้คุณค่าของพระรัตนตรัย ไตรสิกขาคือศีลทำให้สามเณรเป็นสมณะ มีพฤติกรรมที่งดงาม สมาธิทำให้จิตใจไม่ฟุ้งซ่านเกิดความสงบ เย็น ปัญญาทำให้มีสติลุ่มลึกเข้าใจปัญหาและแก้ไขได้ตรงจุดชัดเจน สอดคล้องกับบุญมี แท่นแก้ว

(2541, หน้า 1) ที่กล่าวว่า ศิลหมายถึงกฎเกณฑ์ การประพฤติปฏิบัติเพื่อตัดหรือฝึกหัดกายและ วาจาให้เรียบร้อยให้เป็นปกติ เช่น พุดให้ถูกต้องเป็น ธรรม ย่อมมีความสุขเยือกเย็น ไม่เดือดร้อน ดังนั้น คุณธรรมและศีลจึงเป็นโครงสร้างของจริยธรรม สมาธิ ช่วยสติต่อการทำงานได้ สติและสมาธิช่วย ในการดำเนินชีวิตช่วยให้ตั้งมั่น การฝึกจิตจะทำให้ นิ่งอยู่ในอารมณ์ ระวังความฟุ้งซ่าน ใจเย็นและ เสริมสร้างสติความรู้ตัว ทำให้มีวินัยมากขึ้น มีสติ ก่อนทำอะไรเสมอ มีอาภักิริยาเรียบร้อยเพราะมี สติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา จิตไม่วุ่นวาย รู้จักผิดชอบ ชั่วดี ตามที่วศิน อินทสระ (2544, หน้า 6-7) กล่าว ยืนยันเช่นกันว่า จริยธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ มนุษย์ สังคมที่มีคนขาดจริยธรรมมาก ย่อมเป็น สังคมที่วุ่นวายไร้ความสุข

กิจกรรมการเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตาม หลักไตรสิกขาของสามเณร ผลการวิจัยพบว่า 1) ทำให้สามเณรได้ศึกษาธรรมและส่งเสริมในการ ปฏิบัติ ควรมีการดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม ของสมณภาวะ กระตุ้นทำให้สามเณรรู้ประโยชน์ ของการรักษาศีลอันจะทำให้สามเณรมีวินัย มีความรับผิดชอบและตระหนักตนมากขึ้น ต้องให้ พระภิกษุสามเณรทุกรูปมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของวัด เช่น ทำวัตรเช้าเย็น จัดอบรมปฏิบัติธรรม เป็นระยะอันจะส่งผลดีสุขภาพจิต 2) ทำให้สามเณร รู้จักครูบาอาจารย์มากขึ้น ได้หาข้อปัญหาและ หาทางออกของปัญหา มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น อีกทั้ง ก่อให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือกันกลายเป็น ชุมชนที่เข้มแข็ง 3) ทำให้สามเณรได้ทำความเข้าใจ ในธรรมะลุ่มลึกขึ้น ได้ศึกษาพระธรรมวินัยเพื่อเป็น

หลักในการประพฤติปฏิบัติ

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างพุทธจริยธรรม ตามหลักไตรสิกขาของสามเณรปัจจัยสำคัญในการ เสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของ สามเณรสำคัญอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า 1) มีความ สำคัญอย่างมากเพราะการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหน้าที่ของพระภิกษุ สามเณร เมื่อมีศีลก็จะทำอะไรผิดพลาดน้อยลง และผลของศีลย่อมทำให้จิตไม่ฟุ้งซ่านอันเป็นฐาน ของสมาธิ เมื่อสมาธิเข้มแข็งจิตไม่ขุ่นมัว ปัญญา ก็ชัดเจนรู้เห็นปัญหาตามความจริงและแก้ปัญหา ไม่ยาก

2.1 ไตรสิกขามีส่วนช่วยและส่งเสริม ความเป็นสมณภาวะ โดยมีพระผู้ใหญ่ภายในวัด ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้ มีพระอาจารย์ช่วย อบรมสั่งสอน พาฝึกสมาธิ อบรมปัญญาทำให้เกิด แนวทางการดำเนินชีวิตและสามารถแก้ปัญหาได้ อย่างถูกต้อง

2.2 ไตรสิกขาช่วยส่งเสริมทำให้ ทำงานรอบคอบ สามารถปรับแนวทางการดำเนิน ชีวิตอย่างยืดหยุ่น แต่มีใจแน่วแน่และทำให้รู้จัก หลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา ไม่สร้างความเดือด ร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

2.3 ไตรสิกขาช่วยเสริมสร้างพุทธ จริยธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่า ตั้งเดิมตามหลักศาสนา เป็นต้น แนวทางดำเนินชีวิต ด้วยหลักไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า การทำตาม จริยวัตรที่ครูบาอาจารย์ได้วางแนวทาง เป็นการ ส่งเสริมหลักไตรสิกขาและเป็นแนวทางแห่งการ ดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง การเสริมสร้างหลักพุทธ

จริยธรรมคือไตรสิกขาบนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ ช่วยให้สามเณรมีแนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับความเป็นสมณภาวะอย่างมีสติปัญญา ทั้งหมดช่วยทำให้สามเณรได้ฝึกอบรมไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และเกิดความสามัคคีช่วยเหลือ กันและกันขณะดำรงเพศสมณะ เมื่อลาสิกขา ก็ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตได้ การดำเนินชีวิต ตามหลักไตรสิกขาทำให้มีวินัย ไม่เบียดเบียนตนเอง และคนอื่น เป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ ทำงานสุจริต สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวง ศึกษาธิการ (2543) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของ จริยธรรมไว้คือ 1) ความรับผิดชอบต่อนัก 2) ความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและตรงต่อ ความเป็นจริงประพฤติทุกอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น 3) ความมีเหตุผล ไม่หลงงมงาย 4) ความกตัญญูกตเวที 5) การรักษา ระเบียบวินัย 6) ความเสียสละ 7) ความสามัคคี 8) การประหยัด 9) ความยุติธรรม 10) ความ อุตสาหะ และ 11) ความเมตตากรุณา รักใคร่ ปราปรณาให้ผู้อื่นเป็นสุข สงสารจะช่วยให้พ้นทุกข์

หลักธรรมในการดำเนินชีวิต พบว่า การใช้ หลัก “สติ” คือความระลึกได้รู้ตัว เป็นการเตือนตัวเอง รู้จักควบคุมความคิดเพื่อไม่ให้เกิดภัย ฝึกใช้เหตุผล เหนืออารมณ์ ใช้ปัญญาและขันติ ความอดทน มาปฏิบัติ อดทนในการทำ ความดี เสียสละ มีจิตอาสาต่อสถานที่อาศัย บ่มเพาะรักษาศีลเป็น เข้มทิศในการดำเนินชีวิต ฝึกสมาธิอบรมปัญญา ให้เกิดขึ้น

3. ผลสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการ เสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาของ

สามเณรวัดเจติยหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

3.1 กิจกรรมเชิงปลูกฝังความ ประพฤติดี (ศีล) อย่างเป็นรูปธรรม ควรมีหลากหลายและเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งควรมีตัวชี้วัดอย่าง ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่มากมาย อันเนื่องมาจากสามเณรมาจากหลายชาติพันธุ์และ กิจกรรมที่ควรตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาที่ กำหนดไว้เช่นความไม่มีระเบียบ เป็นต้น

3.2 กิจกรรมเชิงปลูกฝังกิจวัตรดี (สมาธิ) ส่วนมากที่ดำเนินการอยู่แล้วมันเป็นการ กิจกรรมที่เป็นทางการกล่าวคือการฝึกสมาธิตาม รูปแบบ เช่น การไหว้พระสวดมนต์ การทำสมาธิ เป็นต้น จึงควรมีรูปแบบคล้ายรูปที่ไม่เป็นทางการ เช่น สนทนาสนทนา การพูดคุยแบบเห็นอกเห็นใจ การเป็นพี่เลี้ยงชีวิต หรือ การวาดรูปเพื่อฝึกสติ และอื่นๆ เป็นต้น

3.3 กิจกรรมเชิงปลูกฝังความ รับผิดชอบดี (ปัญญา) ด้วยการสร้างองค์กรสามเณร ที่เข้มแข็ง ทั้งมอบหมายและวางใจความสามารถ ของสามเณร ในการสร้างกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม ติดตามผลการดำเนินการและแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา จะได้เกิดปัญญาแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งมีตัวแทนในอนาคต

3.4 ให้ผู้รับผิดชอบกระตุ้นให้องค์กร สามเณรสร้างกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสม กับสมณภาวะ เช่น มุมนานหนังสือให้กันฟัง มุมนานาโลก มุมนานา หรือ มุมนานหนังสือทำมือ รวมทั้งอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สามเณรมีทางเลือก ในกิจกรรมที่เหมาะสมและความชอบ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
1.1 หน่วยงานทางพระพุทธศาสนา ควรให้การสนับสนุน เช่น การรักษาศิลของสามเณร การเจริญภาวนา ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำเนินชีวิตมากกว่านี้

1.2 ควรมีการส่งเสริมหลักปัญญา ในการดำเนินชีวิตตามแนวมรรคมืองค์ 8 โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานในการคิดพิจารณา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการสืบทอดศาสนาประเภทภาวะผู้นำเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

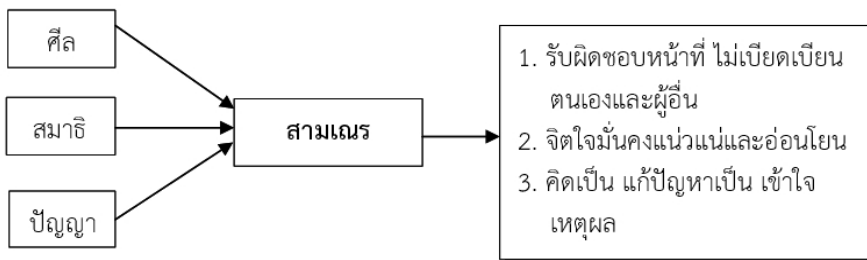
2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ในวัดในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับสามเณรเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางให้กับบวร (บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ)

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การเสริมสร้างพุทธจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา คือ การพัฒนาอย่างรอบด้านเป็นมนุษย์สมบูรณ์ ขึ้นคือทำให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ขึ้นสมาธิ ทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง ละเอื้ออ่อน จิตอ่อนโยน มีความเมตตาเอื้อเฟื้อ มีความเพียรพยายาม ขึ้นปัญญาทำให้เข้าใจเหตุผล รู้จักวินิจฉัย คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ผลทางสังคมทำให้โลกเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและผลทางธรรมทำให้ชีวิตสงบสุข

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: การศาสนา. บุญมี แทนแก้ว. (2541). *จริยธรรมกับชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2555). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: พลธิมม์.

วศิน อินทสระ. (2544). *จริยศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.